

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Hemberedskap 2020

Allmänhetens syn på hemberedskap och eget ansvar under
pandemin.

Undersökningen är genomförd av Attityd i Karlstad AB på uppdrag av MSB.
Slutrapport 2020-05-26

attityd

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Bakgrund

BAKGRUND

Det övergripande effektmålet för MSB:s arbete med riskkommunikation är att öka människors motståndskraft inför kriser och ytterst krig. I detta ligger delmål som en ökad riskmedvetenhet om hur olika kriser kan påverka människors vardag, en stärkt egenberedskap, samt en ökad delaktighet i vår gemensamma säkerhet och beredskap. En utgångspunkt för detta är att människor har tillgång till användbar och lättillgänglig riskinformation, oavsett förutsättningar och behov.

För att utveckla MSB:s arbete med riskkommunikation och bidra till en ökad motståndskraft hos befolkningen är återkommande undersökningar om människors attityder och förhållningssätt till hot, risker och beredskap en viktig grund.

Med anledning av den pågående coronakrisen är det angeläget att undersöka om människor gjort några åtgärder för att öka sin hemberedskap eller förändrat sin syn på hemberedskap och sin egen roll i samhällets krishantering.

SYFTE

Syftet med undersökningen är att se om rådande situation har förändrat människors syn på hemberedskap och det egna ansvaret vid kriser.

UNDERSÖKNINGSPOPULATIONEN

Undersökningsspopulationen är boende i Sverige 18-74 år.

GENOMFÖRANDE

Datainsamling – Intervjuer har genomförts med webbenkät via Userneeds webbpanel under perioden 8 – 13 maj, med målsättningen att få in 1000 enkätsvar representativt för Sveriges befolkning.

Viktning - Resultatet har viktats på kön, ålder och region i kombination för att få en riksrepresentativ fördelning.

Resultat – 1006 enkätsvar har sammanställts och analyserats. Resultatet redovisas i diagramform och signifikanta skillnader mellan demografiska grupper kommenteras i text. Dessa demografiska grupper är: kön, ålder, region samt längd på utbildning. I signifikansanalysen jämförs i första hand ”positiva mot negativa”, dvs att de två yttersta skalstegen på respektive ände slås samman och jämförs mot varandra. Exempel:

Skala	<i>mycket bra</i>	} ”bra”
	<i>ganska bra</i>	
	<i>ganska dåligt</i>	} ”dåligt”
	<i>mycket dåligt</i>	

Andelen ”bra” jämförs med andelen ”dåligt” och där skillnaden är signifikant mellan de demografiska grupperna så kommenteras detta i text.

Resultatet redovisas i procent. I de fall procentandelarna inte summerar till hundra, så beror det på att siffrorna avrundats till heltal enligt metoden *svensk avrundning*.

Enkät – Frågorna har tagits fram av Attityd i samråd med MSB. Längden på enkäten är cirka 8 minuter. Enkäten har testats av både pannelleverantören Userneeds och av Attityd för att säkra korrekt programmering och kvalitet i frågeställningarna.

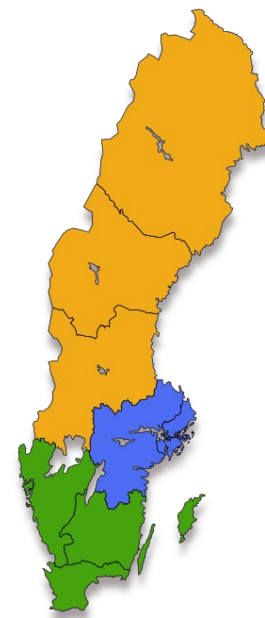
OM RESPONDENTERNA

Kön	Antal	Procent
Man	513	51
Kvinna	493	49
Totalt	1006	100

Åldersgrupp	Antal	Procent
18-29 år	219	22
30-49 år	368	37
50-64 år	260	26
65-74 år	160	16
Totalt	1006	100

Region	Antal	Procent
Öster	403	40
Söder	431	43
Norr	172	17
Totalt	1006	100

Utbildning	Antal	Procent
Grundskolenivå	50	5
Gymnasienivå	430	43
Universitetsnivå	522	52
Vet ej/Ej svar	4	0
Totalt	1006	100

OM RESPONDENTERNA

Sysselsättning	Antal	Procent
Förvärvsarbetande	639	64
Studerande	87	9
Pensionär	179	18
Annat	91	9
Vet ej/Ej svara	10	1
Totalt	1006	100

Bostad	Antal	Procent
Hyreslägenhet	303	30
Bostadsrätt	216	21
Radhus, kedjehus	78	8
Villa	362	36
Gård	39	4
Annat	5	1
Vet ej/Ej svara	3	0
Totalt	1006	100

Antal personer i hushållet	Antal	Procent
1 person	254	25
2 personer	405	40
3 personer	152	15
4 personer	150	15
5 personer	37	4
6 personer	7	1
7 personer	1	0
Totalt	1006	100

Antal barn yngre än 15 år i hushållet	Antal	Procent
0 barn	521	69
1 barn	122	16
2 barn	84	11
3 barn	21	3
4 barn	3	0
Totalt	754	100

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Sammanfattning

Allmänt om hemberedskap

40%

...uppger att de planerar att stärka sin hemberedskap.

23%

...uppger att de har stärkt sin hemberedskap under krisen.

84%

...anser att allmänheten ålagts ett rimligt ansvar för att minska smittspridningen av covid-19.

Eget
ansvar
78%

... anser att individen har ett stort eget ansvar i händelse av en kris.

Framtiden

55%

... uppger att de är mer mentalt förberedda för framtida kriser.

35%

... uppger att de är mer praktiskt förberedda för framtida kriser.

Topp tre tillgångar i ett hem under en kris

1. Mat
2. Medicin
3. Andra ljuskällor än eldrivna

SAMMANFATTNING

Allmänt om hemberedskap

- ❖ 47% bedömer sitt hushålls beredskap som bra. Framför allt åldergruppen 65-74 år, där 58% anser att den egna beredskapen är bra.
- ❖ Mat, medicin och andra ljuskällor framkommer som vanligaste tillgångar i ett hushålls hemberedskap.
- ❖ Den genomsnittliga tiden allmänheten tror att vi klarar oss utan samhällets stöd vid en kris är minst tre dygn.
- ❖ 82% anser att myndigheterna bär ett stort ansvar för att kunna hantera vardagen när samhällets service och tjänster inte fungerar som vi är vana vid.
- ❖ 78% anser att individen har ett stort eget ansvar. Åldersgruppen 50-64 år anser i större utsträckning att individen har ett stort eget ansvar, 85%.
- ❖ 59% kan tänka sig att dela med sig i ganska eller mycket stor utsträckning av sin hemberedskap under en kris.

Strategi och ansvar kopplat till covid-19

- ❖ Majoriteten, 84%, anser att myndigheten har ålagt allmänheten ett rimligt ansvar för att minska smittspridningen. Detta i än högre grad i åldersgruppen 65-74 år, där motsvarande siffra är 93%.
- ❖ 1 av 3 uppger att hanteringen av coronakrisen har förändrat synen på det egna ansvaret.

SAMMANFATTNING

Hemberedskap kopplat till coronakrisen

- ❖ 48% anser att deras uppfattning om vikten av att ha en hemberedskap har stärkts i och med covid-19.
- ❖ 40% planerar att stärka sin hemberedskap inför andra framtida kriser.
- ❖ Mat, medicin och hygienartiklar är de vanligaste inköpen för att stärka hemberedskapen.
- ❖ 24% har handlat mer än normalt under coronakrisen, främst för att stärka hemberedskapen och klara hushållet en tid framåt om samhällets tjänster slås ut.

Framtid

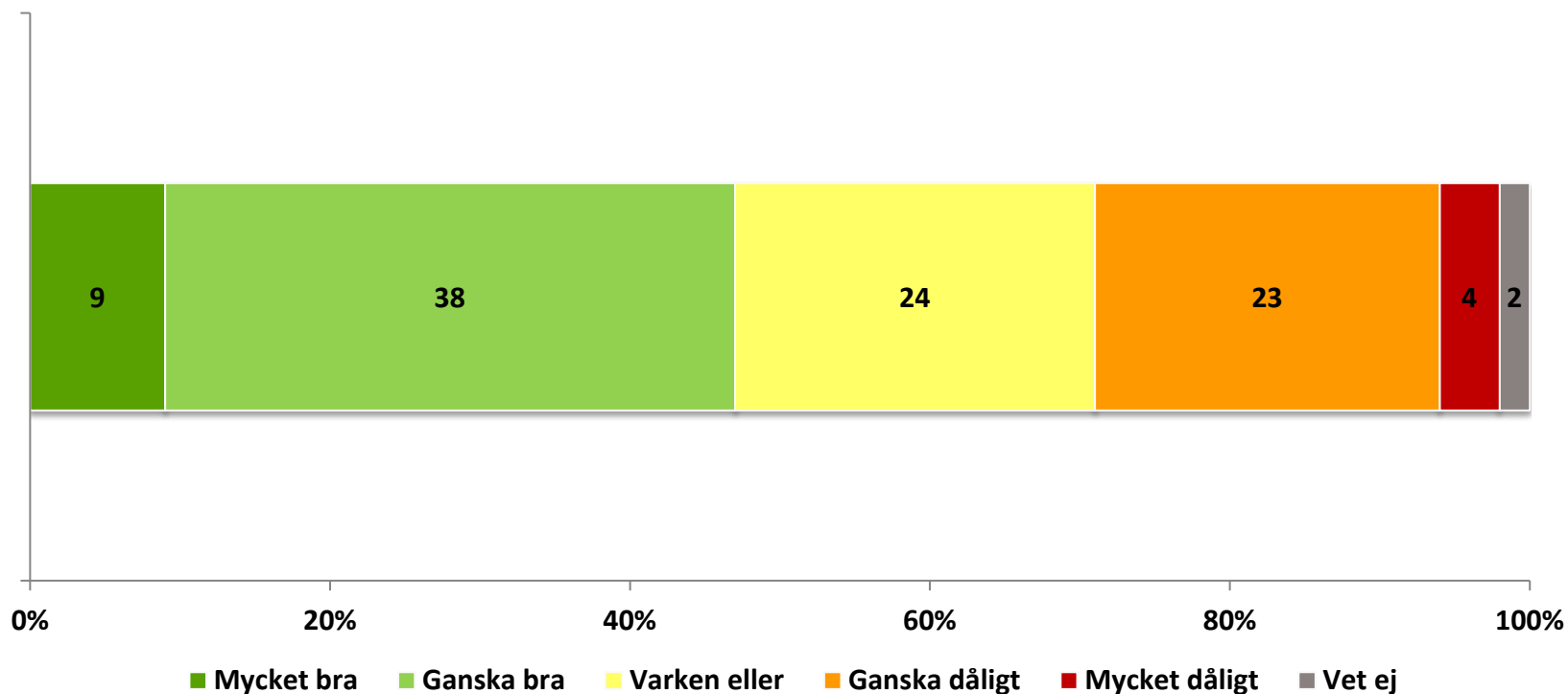
- ❖ 55% svarar att de är bättre mentalt förberedda att möta en framtida kris och 35% att de är bättre praktiskt förberedda. 22% svarar att de är både mentalt och praktiskt bättre förberedda att möta andra kriser i framtiden.
- ❖ 31% tror att det är mycket eller ganska sannolikt att en epidemi kan komma att inträffa i Sverige igen inom 5 år.
- ❖ 65% uppger att den egna förståelsen för hur kriser påverkar vardagen har förändrats i ganska eller mycket stor utsträckning. Kvinnor uppger i än högre grad att deras förståelse för krisers påverkan har förändrats, 71%.
- ❖ 42% uppger att deras vilja att aktivt bidra under kris har påverkats i stor grad i och med covid-19-utbrottet. Kvinnor uppger i än högre grad att deras vilja att bidra har påverkats, 47%.

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Allmänt om hemberedskap

HUR SKULLE DU BEDÖMA DITT HUSHÅLLS HEMBEREDSKAP VID EN KRIS?

Flertalet:

47% bedömer sitt hushålls beredskap som bra.

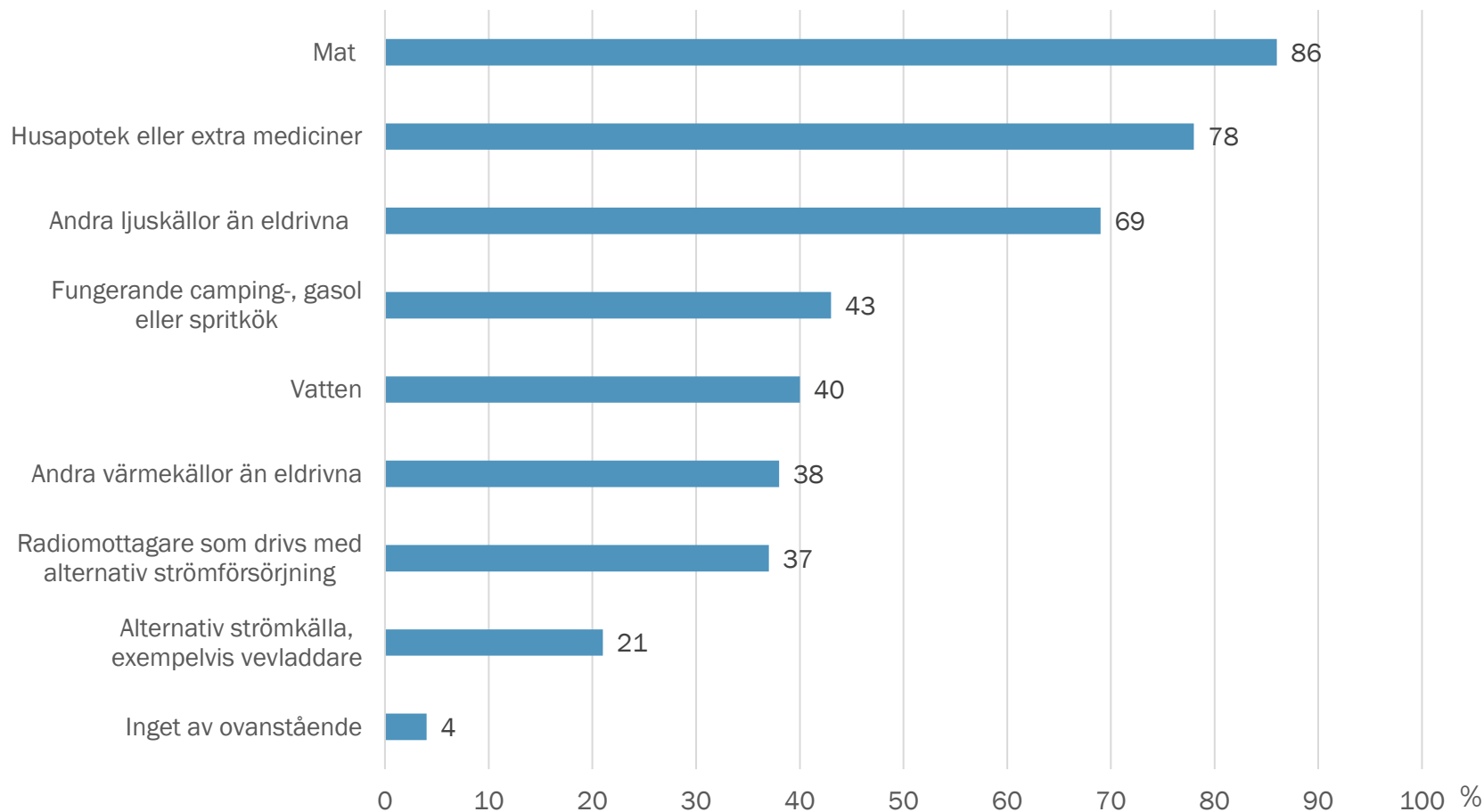
Signifikanta skillnader:

Bedömningen av det egna hushållets beredskap samvarierar med ålder. Ju äldre desto positivare bedömning.

Äldre, 65–74 år, bedömer i större utsträckning sitt hushålls beredskap som bra, 58%.

Den yngsta åldersgruppen, 18–29 år, bedömer i större utsträckning att beredskapen är dålig, 36%.

VAD AV FÖLJANDE HAR DITT HUSHÅLL TILLGÅNG TILL UNDER MINST TRE DAGAR?

Topp tre som hushåll har tillgång till:

1. Mat
2. Mediciner
3. Andra ljuskällor

Signifikanta skillnader:

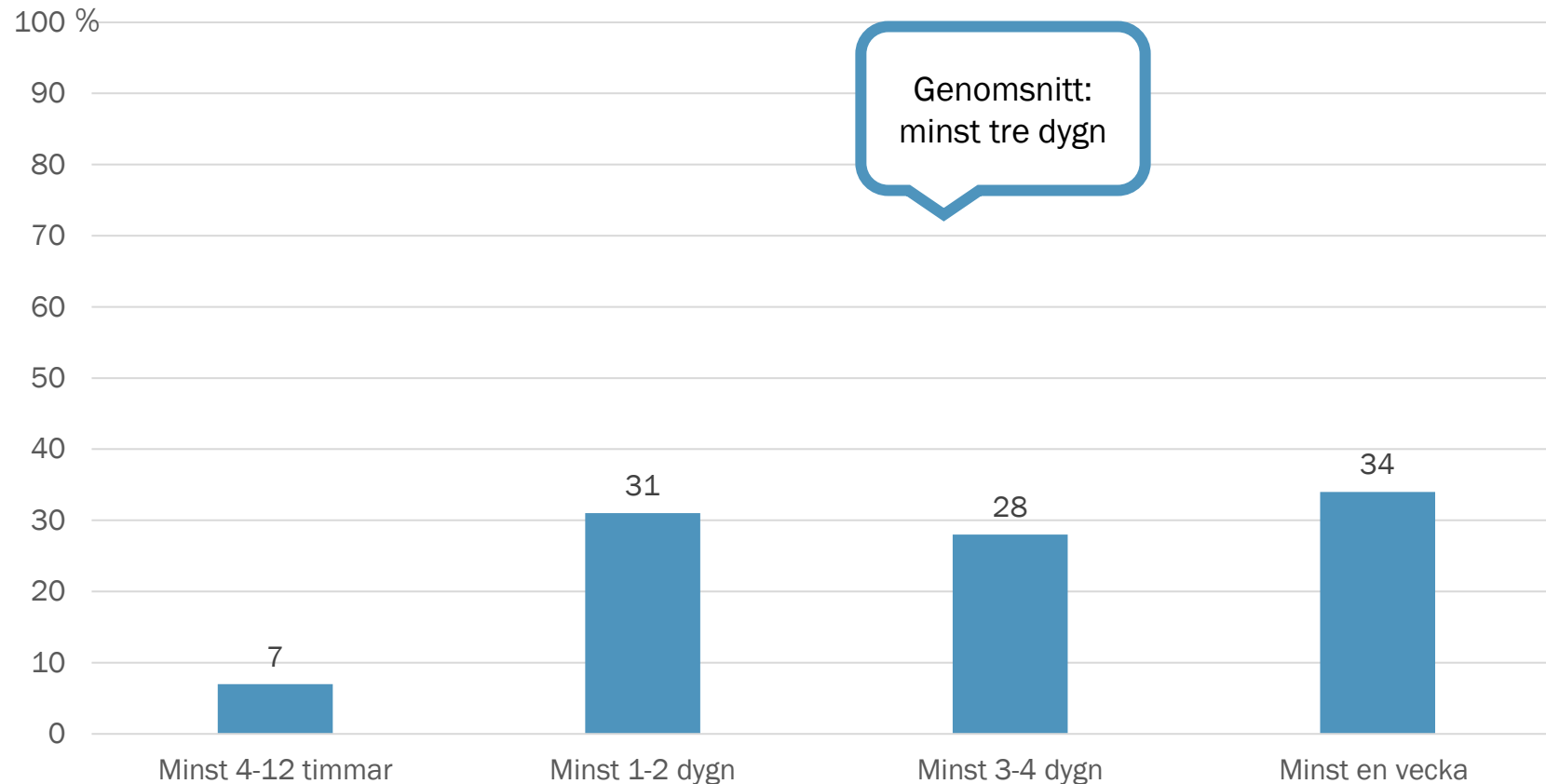
Kvinnor har i större utsträckning tillgång till mat (89%) och mediciner (84%).

Män har i större utsträckning tillgång till andra värmekällor (41%) och andra ljuskällor (41%).

De äldre åldersgrupperna, 50-64 år samt 65-74 år, svarar i större utsträckning att de har uppräknade förnödenheter. Detta främst jämfört med de yngsta, 18-29 år. Undantaget är alternativa strömkällor där vi inte ser några signifikanta skillnader.

Personer som är bosatta i norra regionen har i större utsträckning tillgång till andra värmekällor, 49%.

HUR LÅNG TID TROR DU ATT DU KAN KLARA DIG UTAN SAMHÄLLETS STÖD VID EN KRIS?

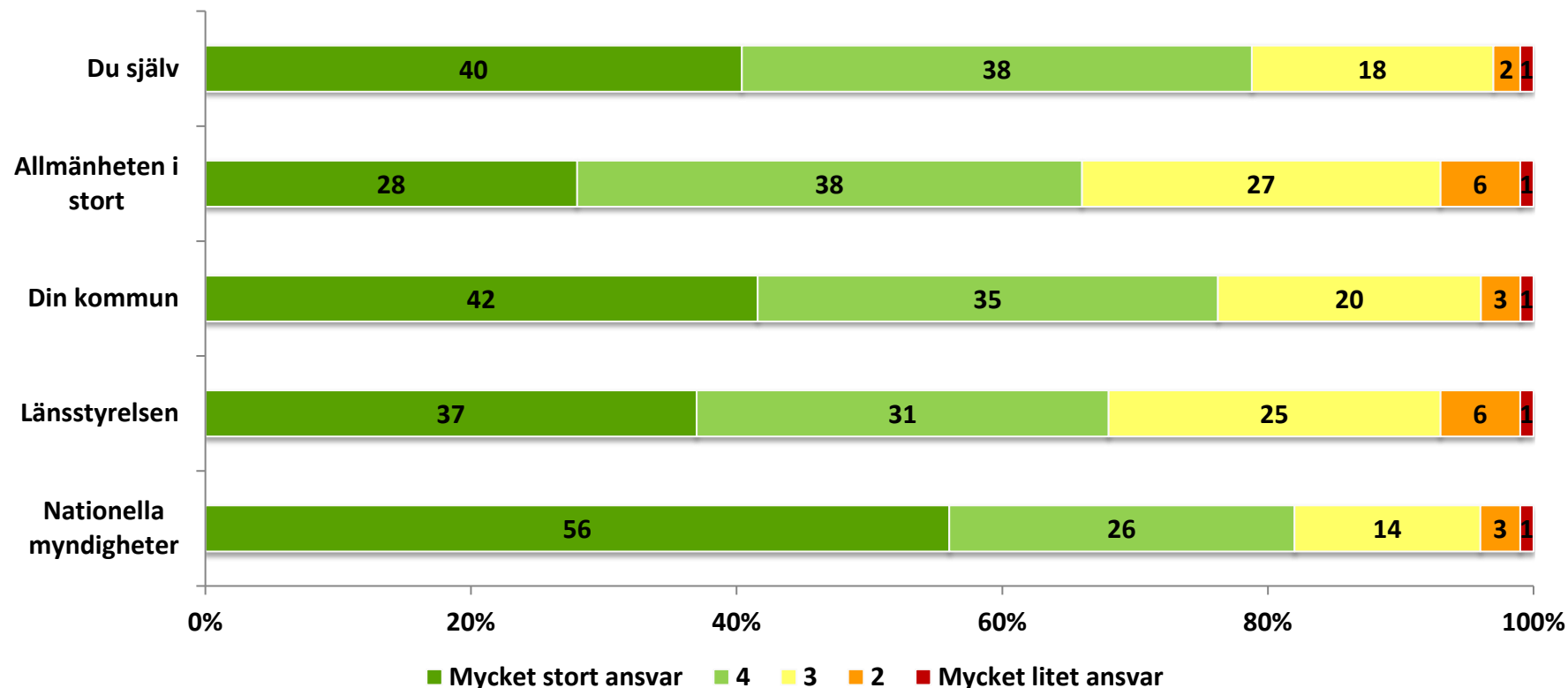
Genomsnitt:

Den genomsnittliga tiden de svarande uppger att de klarar sig utan samhällets stöd är *minst tre dygn*.

Signifikanta skillnader:

Åldersgruppen 30-49 år tror i lägre utsträckning att de klarar sig utan samhällets stöd i minst en vecka, 27%. Detta jämfört med övriga åldersgrupper.

ANSVAR PER AKTÖR NÄR SAMHÄLLETS SERVICE OCH TJÄNSTER INTE FUNGERAR SOM VI ÄR VANA VID

Majoriteten:

84 % anser att myndigheterna har ett stort ansvar och 78% anser att individen har ett stort eget ansvar.

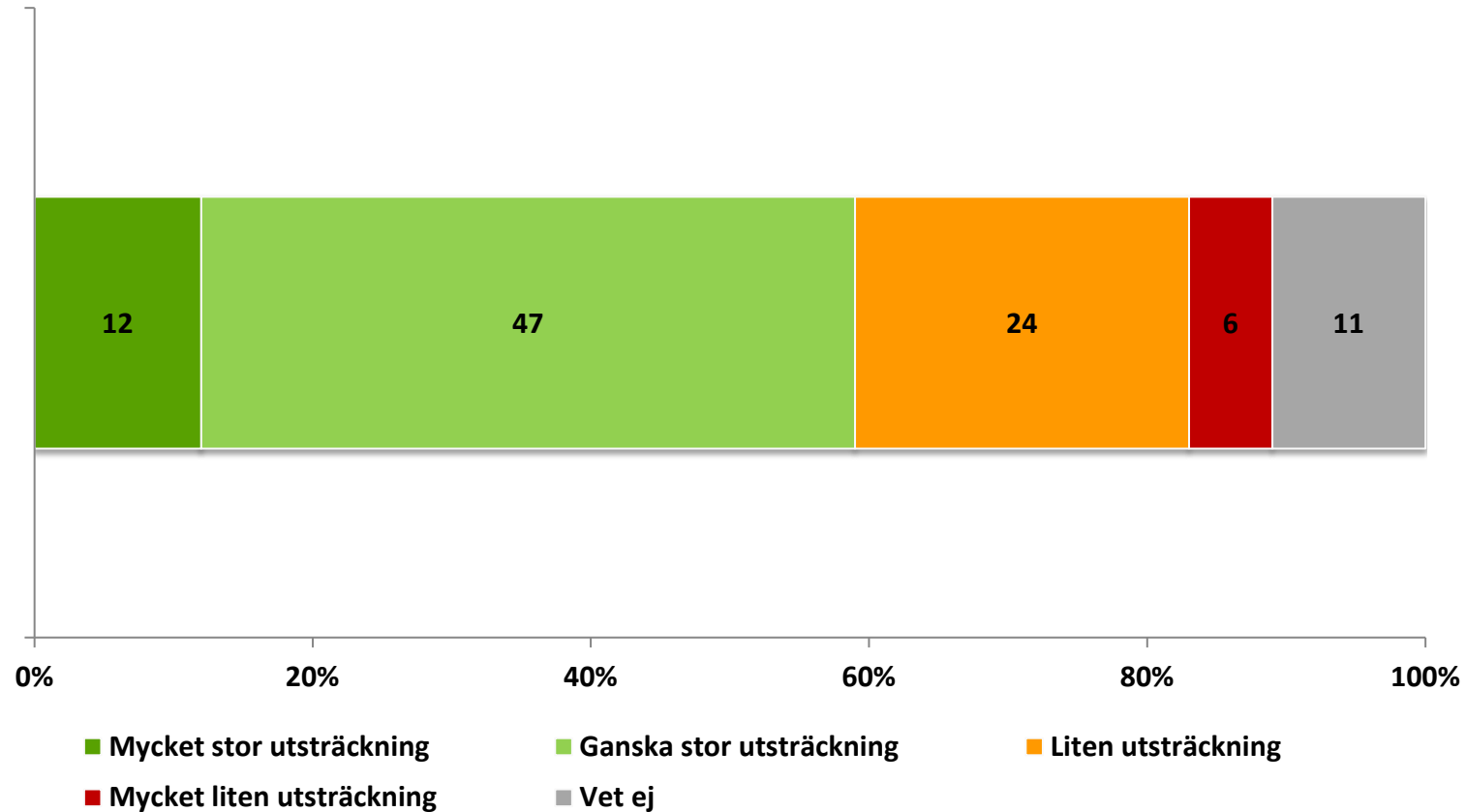
Signifikanta skillnader:

Kvinnor anser i högre grad att allmänheten och kommunen har ett stort ansvar, 71% respektive 82%.

Åldersgruppen 50-64 år anser i högre grad att individen har ett stort egenansvar, 85%. Detta främst jämfört med den yngsta målgruppen, 18-29 år, där motsvarande siffra är 71%.

Åldersgruppen 30-49 år anser i lägre grad att länsstyrelsen har ett stort ansvar (62%).

I VILKEN UTSTRÄCKNING KAN DU TÄNKA DIG ATT DELA MED DIG AV DIN HEMBEREDSKAP UNDER EN KRIS?

Majoriteten:

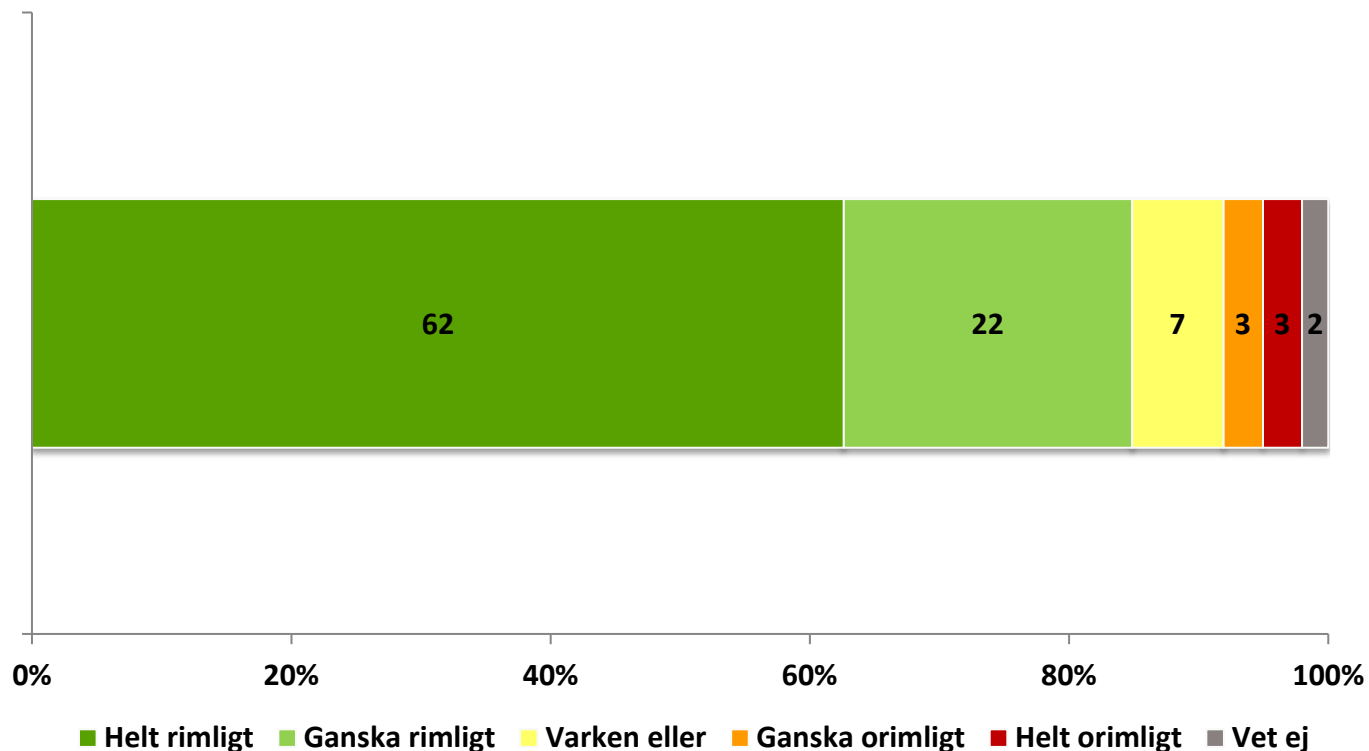
59% kan tänka sig att dela med sig i ganska eller mycket stor utsträckning av sin hemberedskap under en kris.

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Strategi och ansvar kopplat till covid-19

I VILKEN UTSTRÄCKNING TYCKER DU ALLMÄNHETEN ÅLAGTS ETT RIMLIGT ANSVAR UNDER PANDEMIN?

Den svenska strategin för hantering av coronakrisen är bland annat att inte stänga ned all verksamhet i samhället och samtidigt ge tydliga uppmaningar till allmänheten att alla har ett ansvar för att bidra till att minska smittspridningen. Exempelvis uppmanas allmänheten att inte besöka äldre, jobba hemifrån, hålla avståndet, inte resa och avstå från olika sammankomster, med mera.

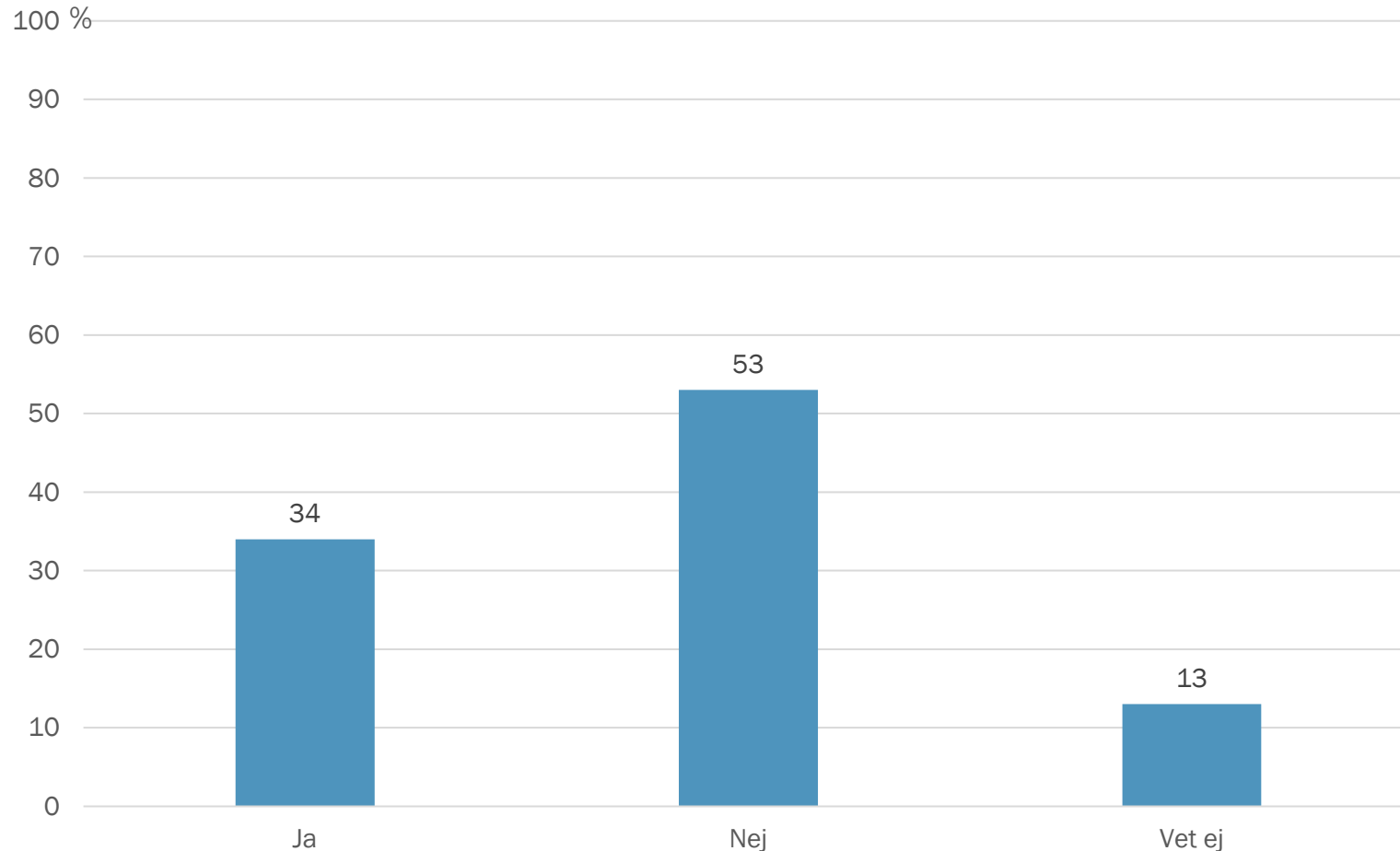
Majoriteten:

84%, anser att allmänheten ålagts ett rimligt ansvar.

Signifikanta skillnader:

Åldersgruppen 65-74 år tycker i högre grad att ansvaret som myndigheterna har ålagt allmänheten är rimligt, 93%. Främst jämfört med yngre, 18-29 år (78%).

HAR HANTERINGEN AV CORONAKRISEN FÖRÄNDRAT DIN SYN PÅ DET EGNA ANSVARET VID EN KRIS?

Majoriteten:

53% anser att coronakrisen inte har förändrat synen på det egna ansvaret.

Signifikanta skillnader:

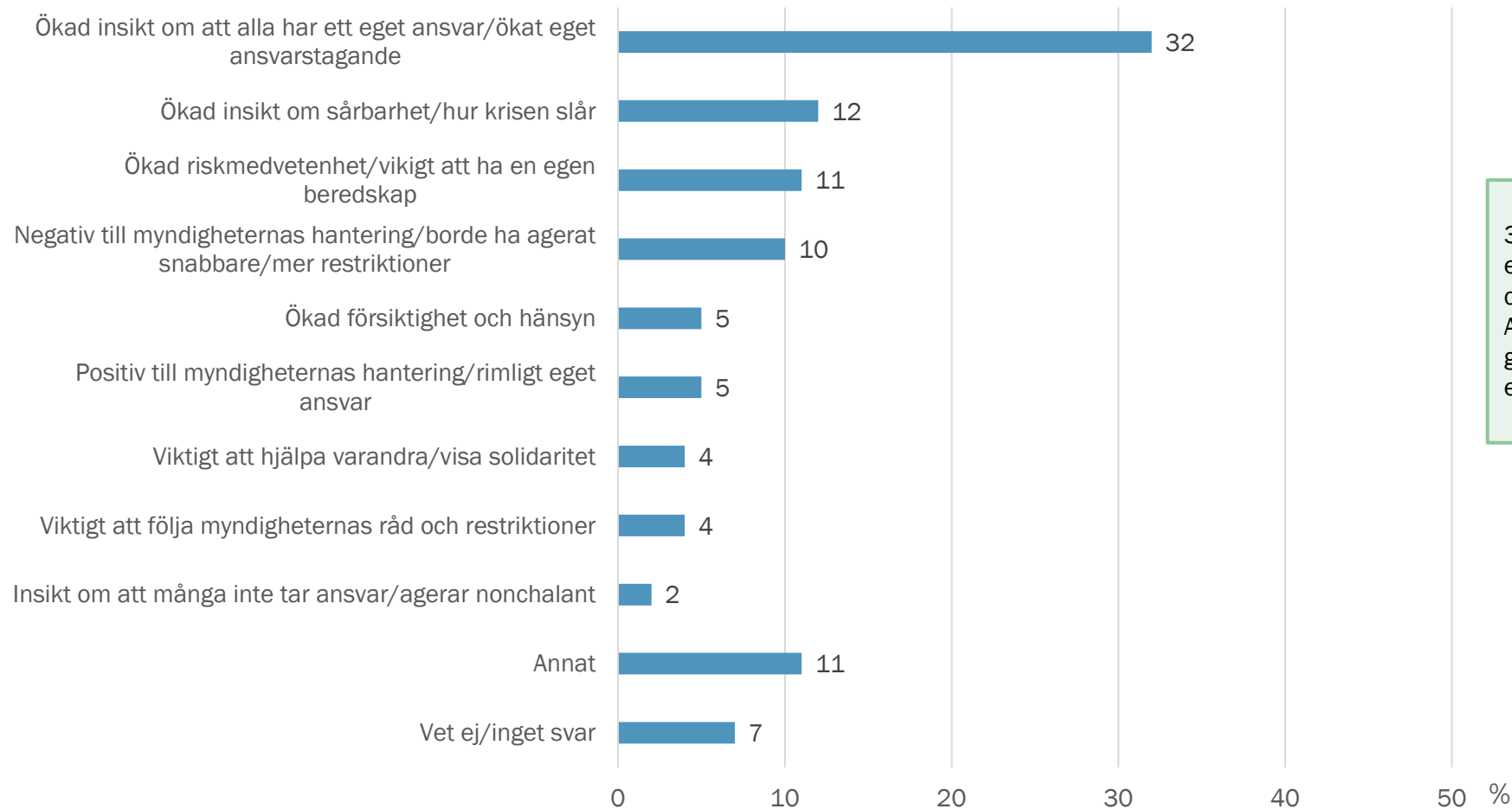
Män anser i högre grad att myndigheternas hantering av coronakrisen inte har förändrat synen på det egna ansvaret, 57%. Kvinnor svarar i högre utsträckning vet ej, 16%.

De yngsta, 18-29 år, svarar i lägre grad att coronakrisen inte förändrat synen på det egna ansvaret, 41% och i högre grad vet ej, 20%.

Personer med grundskoleutbildning har i lägre grad svarat att hanteringen av coronakrisen inte förändrat synen på det egna ansvaret och i högre utsträckning vet ej, 29%.

MOTIVERA – HAR HANTERINGEN AV CORONAKRISEN FÖRÄNDRAT DIN SYN PÅ DET EGNA ANSVARET? SVARAT JA:

Svaren har kategoriserats.

34% har förändrat sin syn på det egna ansvaret i och med coronakrisen. Av dem uppger 32% att krisen har gett en ökad insikt om att alla har ett eget ansvar.

HAR HANTERINGEN AV CORONAKRISEN FÖRÄNDRAT DIN SYN PÅ DET EGNA ANSVARET? SVARAT JA, CITAT:

Eget ansvar. Tidigare har jag inte tänkt på ansvarsfrågan överhuvudtaget, men har nu insett att jag tycker att jag som enskild person har ett stort ansvar.

Hemberedskap. Aldrig haft några saker om något skulle hända, men nu har jag det.

Negativ. Man kan inte lita på att samhället kan ge stöd till alla i ett krisläge. Man måste kunna försöka klara sig själv.

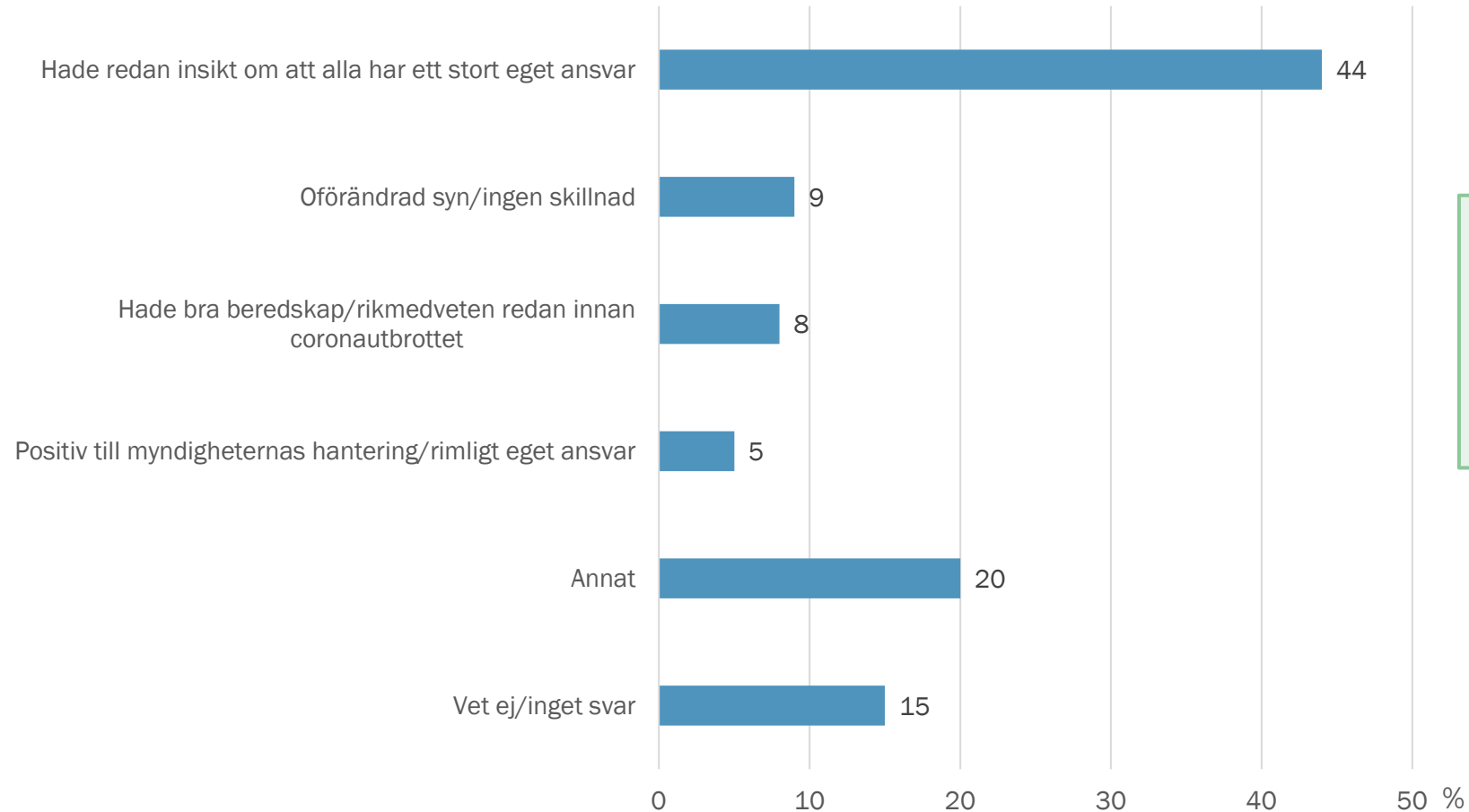
Positiv. Tidigare har jag nog inte sett det enskilda ansvaret som en såpass bra lösning som det ändå förefaller ha varit i den här situationen. Det fungerade helt enkelt bättre än jag trodde.

Solidaritet. Att det inte bara handlar om mig själv. Det gäller att skydda och hjälpa andra som inte kan hjälpa sig själva.

Många är inte mogna för eget ansvar.

MOTIVERA – HAR HANTERINGEN AV CORONAKRISEN FÖRÄNDRAT DIN SYN PÅ DET EGNA ANSVARET? SVARAT NEJ:

Svaren har kategoriserats.

53% har inte ändrat uppfattning om det egna ansvaret vid en kris.
Av dem uppger 44% att de redan innan krisen hade insikt om att alla har ett ansvar och att situationen med covid-19 inte ändrat deras syn.

HAR HANTERINGEN AV CORONAKRISEN FÖRÄNDRAT DIN SYN PÅ DET EGNA ANSVARET? SVARAT NEJ, CITAT:

Hemberedskap. Har haft förberedande tankar mm sen broschyren kom ut för ett par år sedan, "när krisen eller kriget kommer".

Eget ansvar. Jag litar inte på myndigheternas förmåga och beredskap vid kris. Således behöver man ta eget ansvar.

Oförändrat. Har inte ändrat uppfattning.

Medvetenhet. Jag har varit medveten om kravet länge, därför såg vi till att installera en kamin och vedpanna när vi byggde huset.

Eget ansvar. Jag har alltid tyckt att det inte bör bli tvingande med olika åtgärder, utan att i första hand uppmana människor till vad som behöver göras.

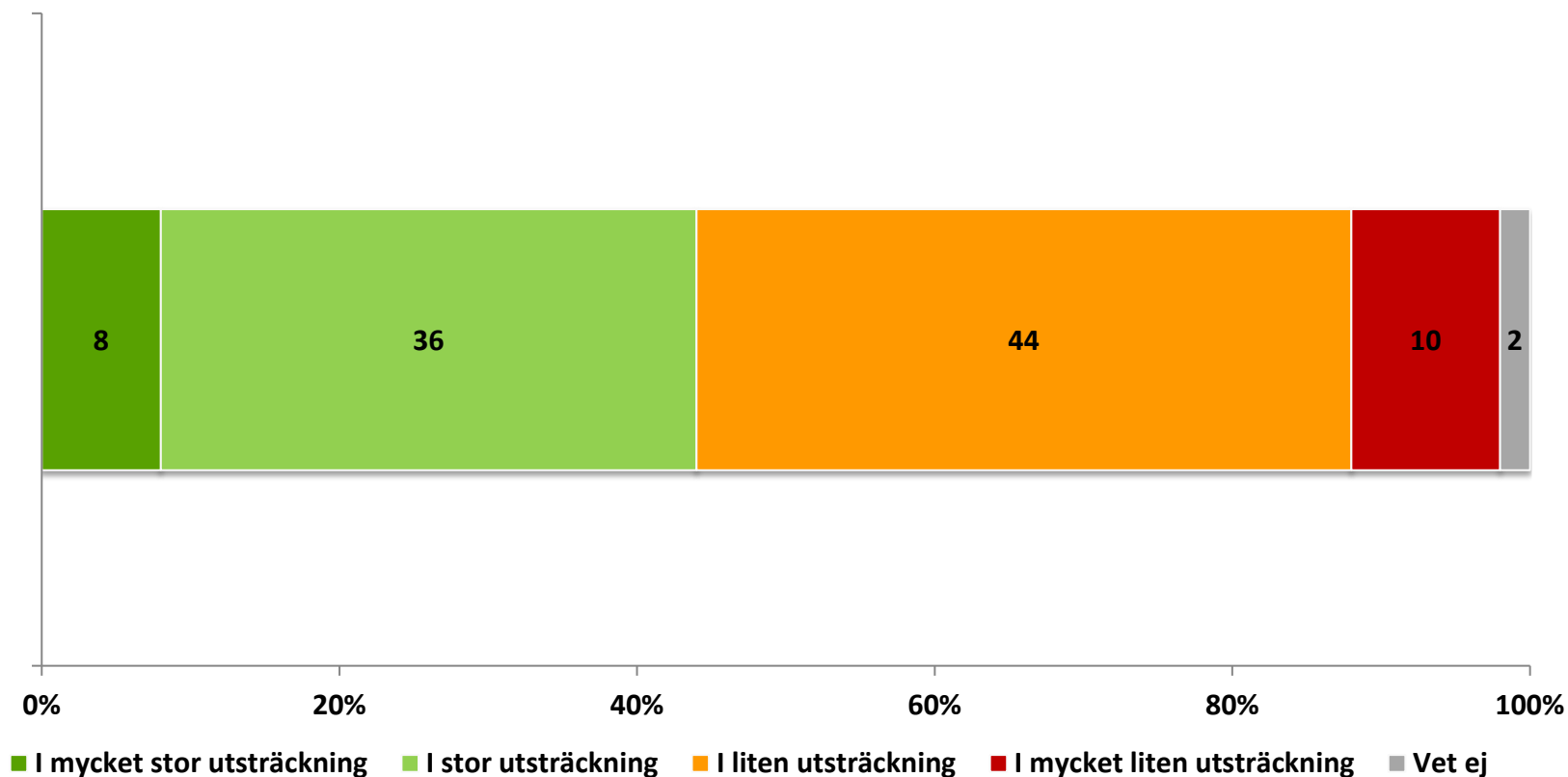
Eget ansvar. I glesbygden har vi alltid ett stort egenansvar vilket inkluderar äldre, grannar mfl. Vi följer givetvis myndigheters råd och tips men förväntar oss inte att "någon" ska komma och hjälpa oss.

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Hemberedskap kopplat till coronakrisen

I VILKEN UTSTRÄCKNING HAR COVID-19 FÅTT DIG ATT REFLEKTERA KRING DIN HEMBEREDSKAP?

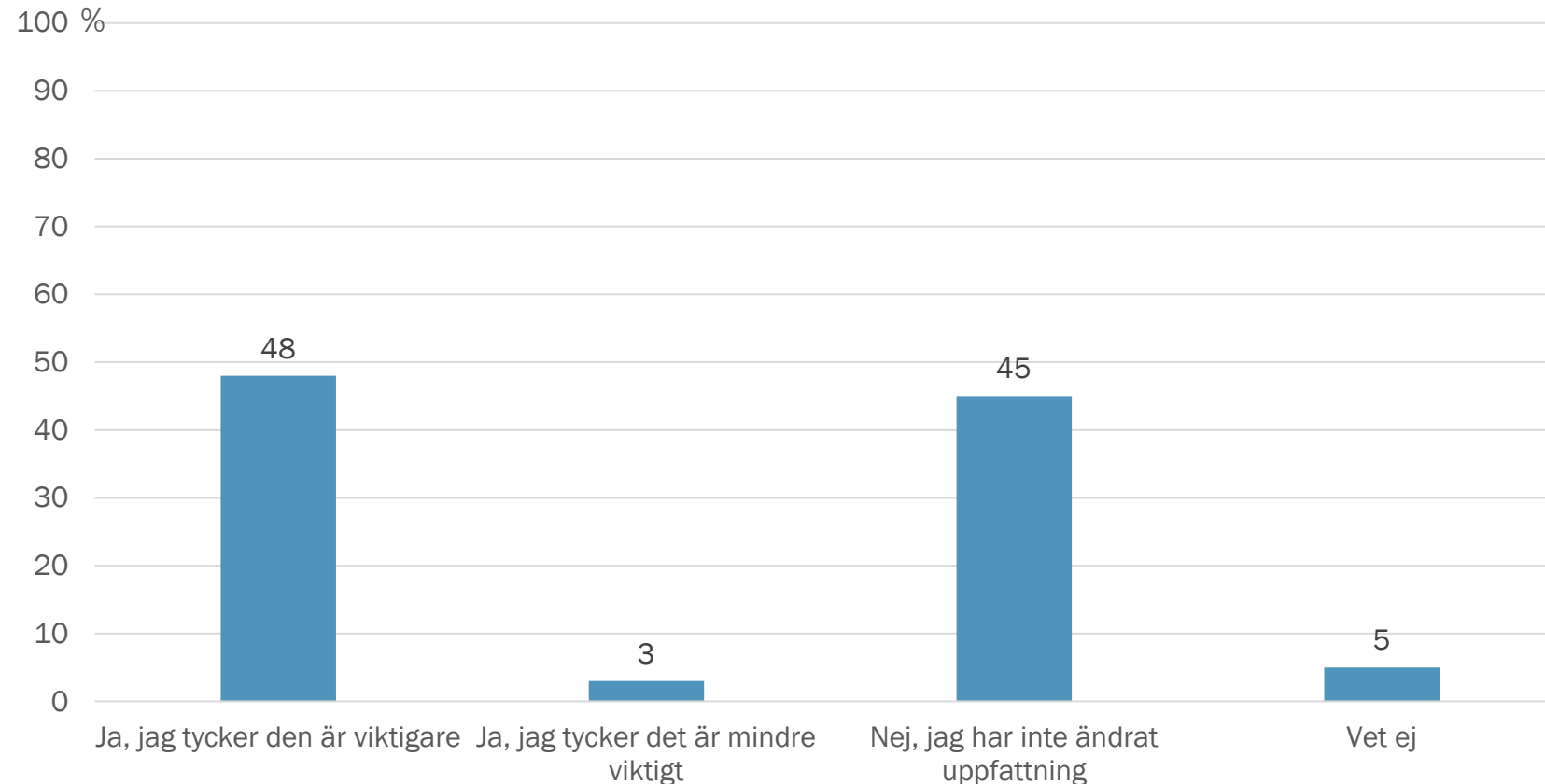
Majoritet:

54% har inte reflekterat eller reflekterat i liten utsträckning kring sin hemberedskap under den rådande situationen.

Signifikanta skillnader:

Kvinnor har i större utsträckning reflekterat kring sin hemberedskap, 49%, jämfört med 40% bland män.

HAR DU ÄNDRAT UPPFATTNING OM VIKTEN AV ATT HA EN HEMBEREDSKAP?

Flertalet:

48% tycker att hemberedskapen är viktigare.

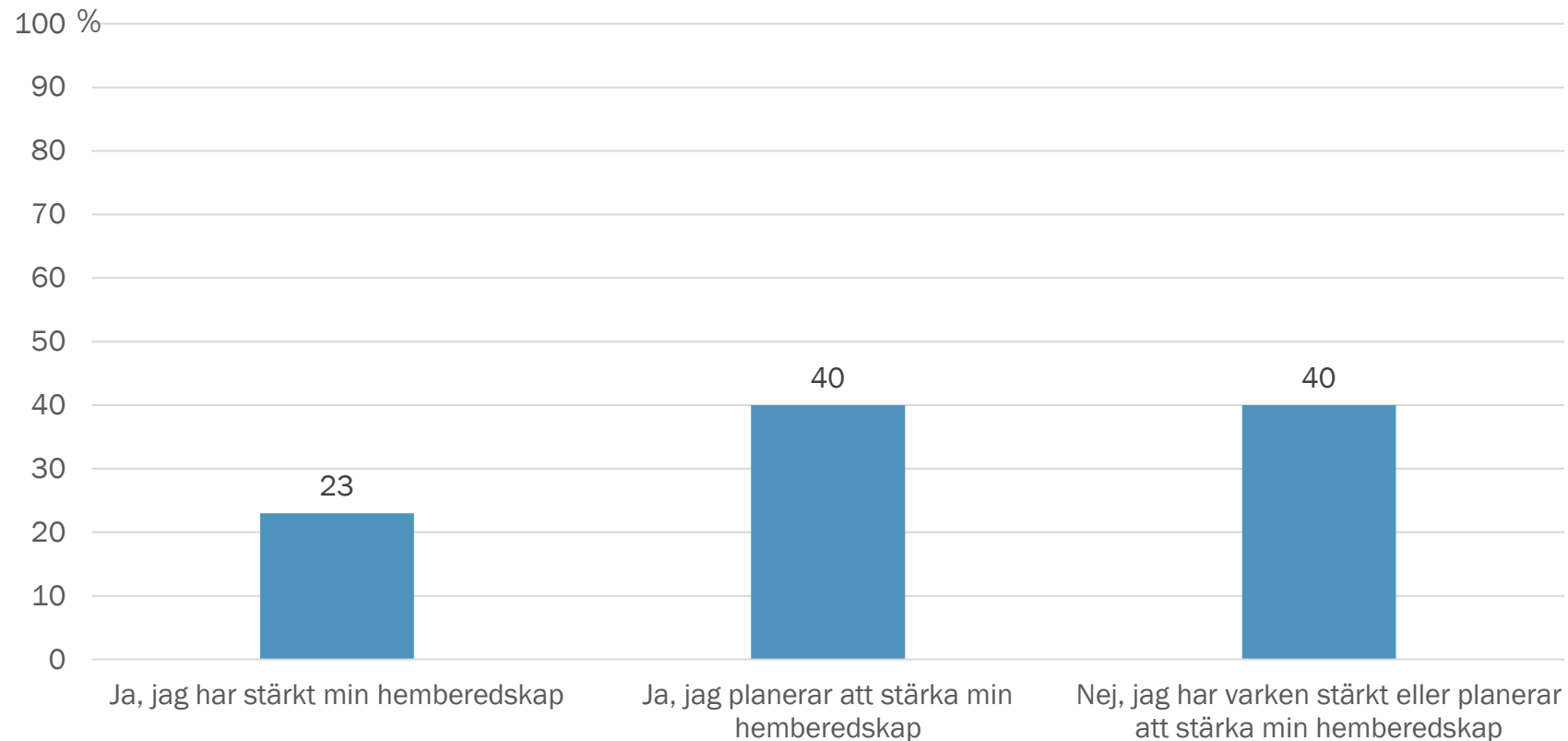
Signifikanta skillnader:

Kvinnor svarar i större utsträckning att de ändrat uppfattning och tycker hemberedskap blivit viktigare, 52% jämfört med 44% bland män.

Män svarar i större utsträckning att de inte ändrat uppfattning om hemberedskap med anledning av covid-19, 48% jämfört med 41% bland kvinnor.

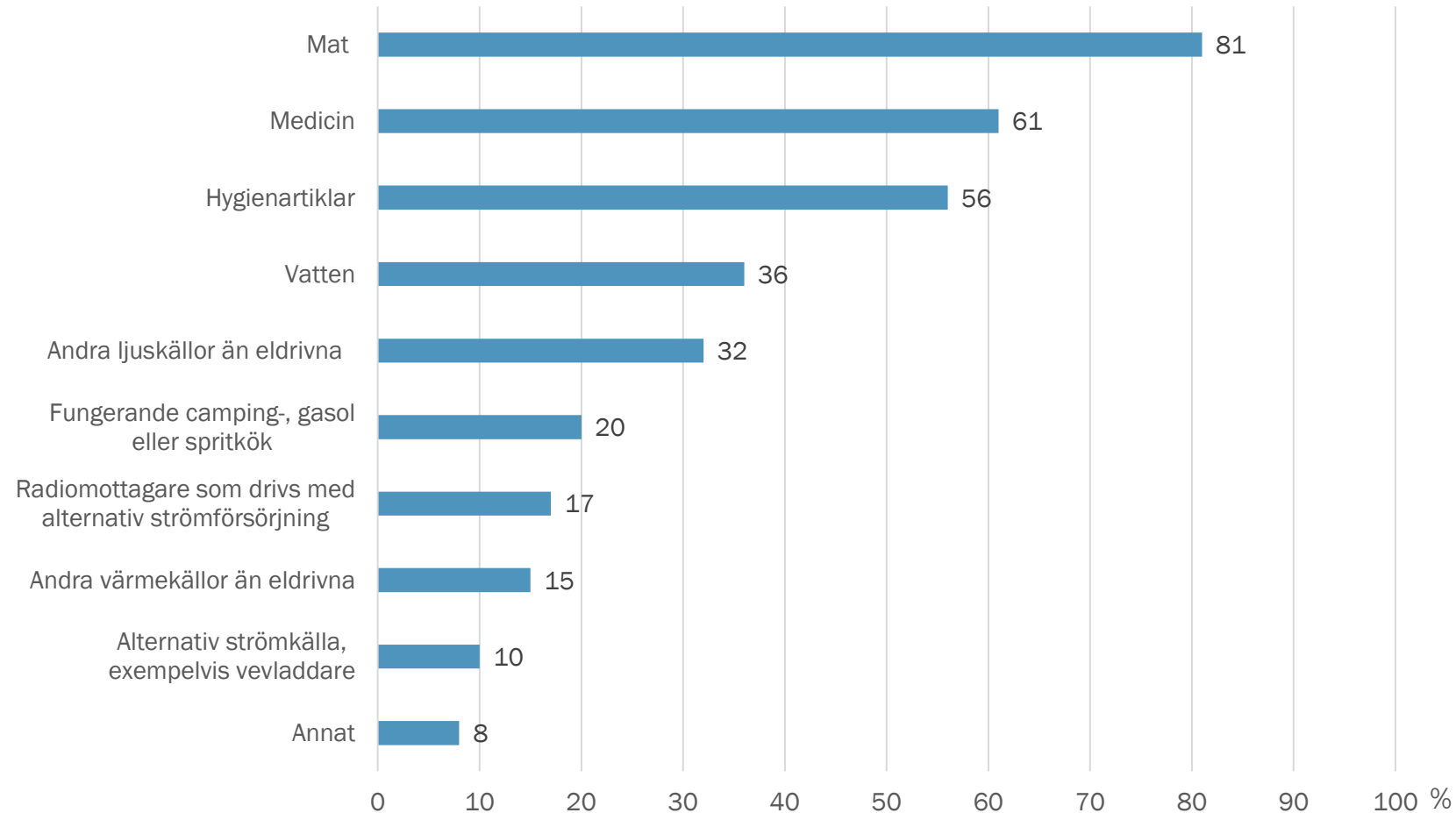
Yngre, 18–29 år, svarar i lägre grad att de inte har ändrat uppfattning, 33% jämfört med övriga åldersgrupper.

HAR DU STÄRKT ELLER PLANERAR DU ATT STÄRKA DIN HEMBEREDSKAP INFÖR ANDRA FRAMTIDA KRISER?

Har situationen med covid-19 gjort att du stärkt eller planerar att stärka ditt hushålls hemberedskap inför andra framtida kriser? Flera svar möjliga n=1006

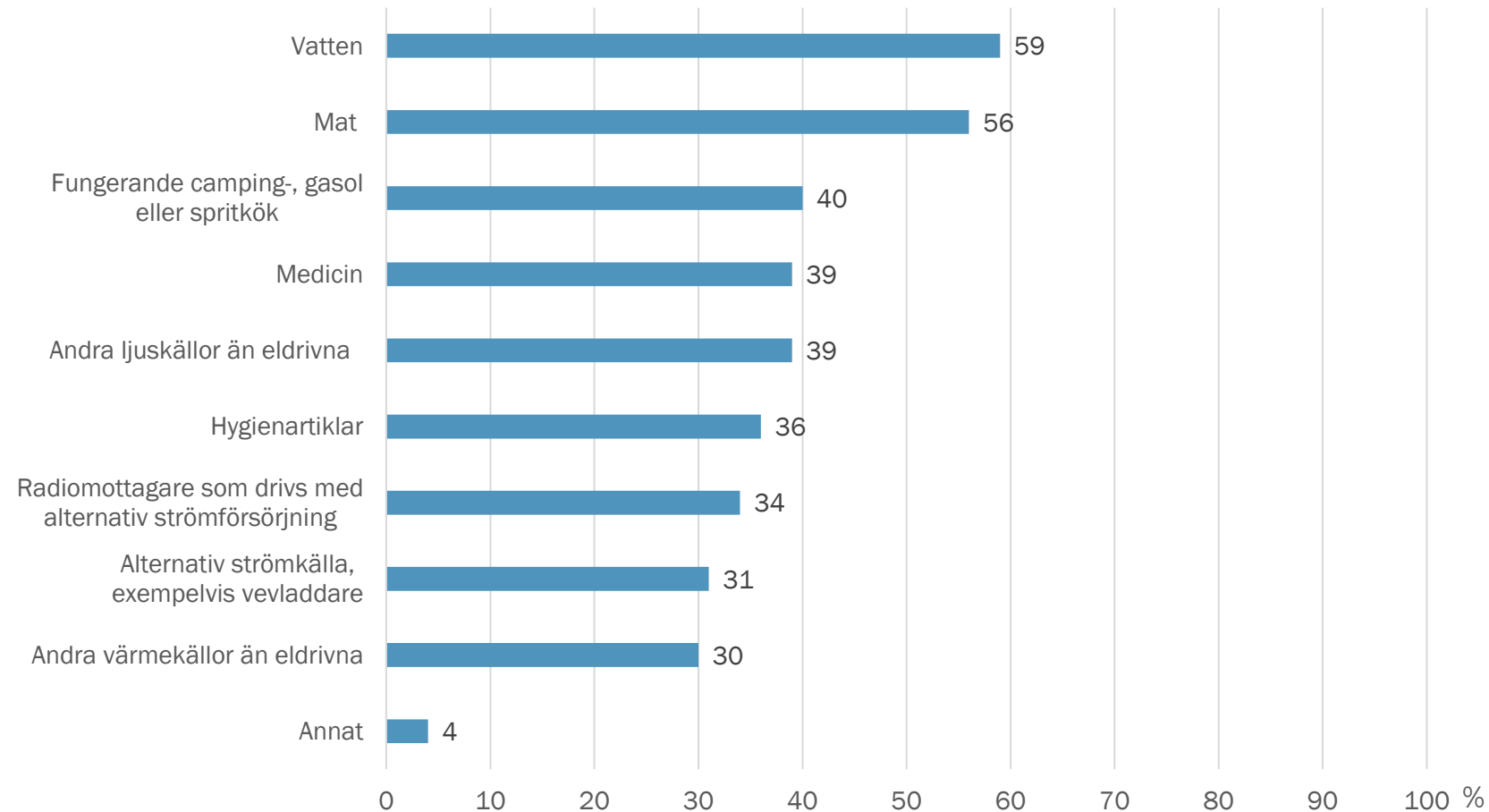
PÅ VILKET SÄTT HAR DU STÄRKT DIN HEMBEREDSKAP?

Topp 3 – stärkt hemberedskap:

1. Mat
2. Mediciner
3. Hygienartiklar

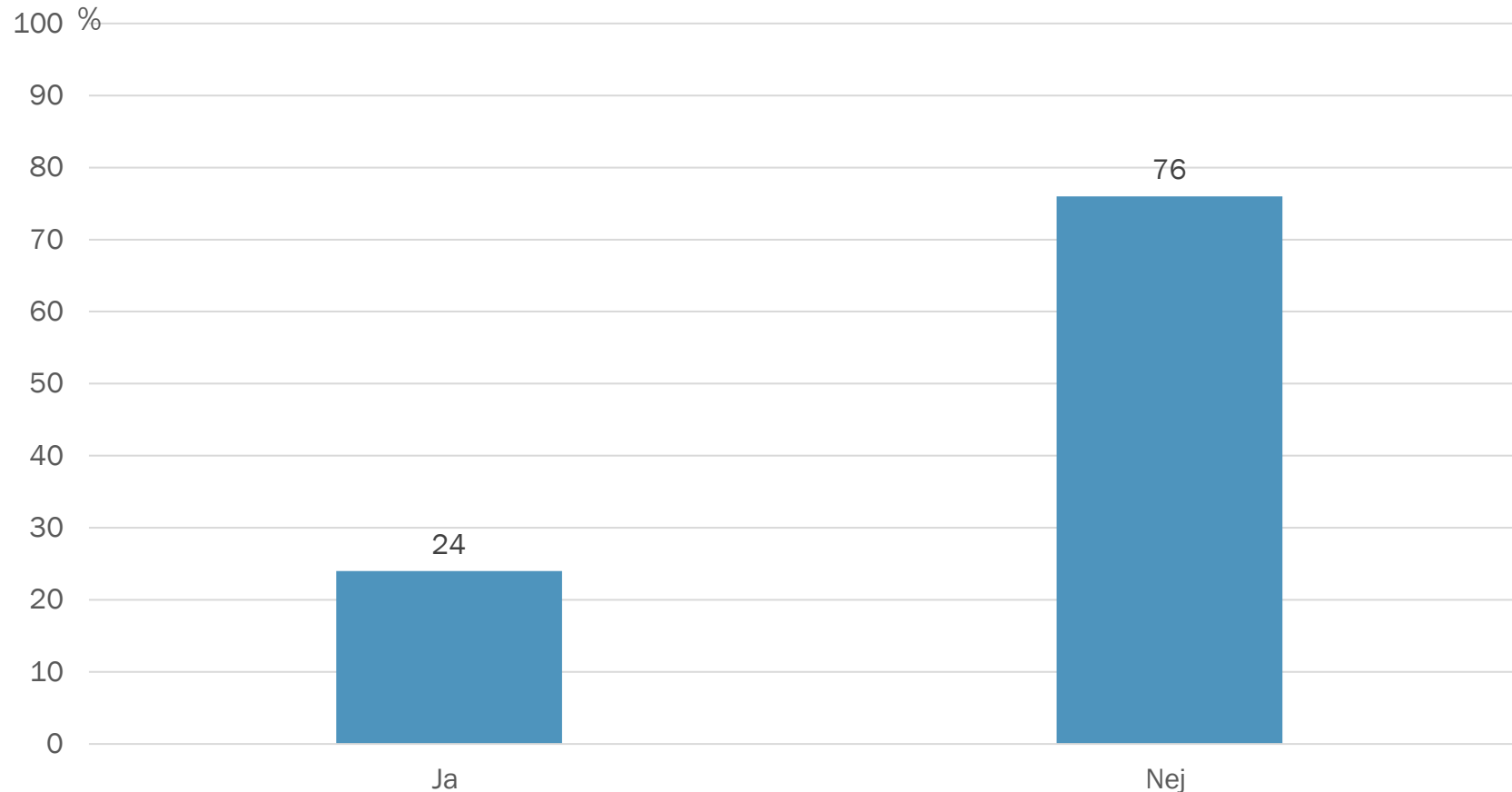
PÅ VILKET SÄTT PLANERAR DU ATT STÄRKA DIN HEMBEREDSKAP?

Topp 3 – planerad stärkt hemberedskap:

1. Vatten
2. Mat
3. Camping-, gasol eller spritkök

HAR DU UNDER CORONAKRISEN HANDLAT MER ÄN NORMALT AV VISSA VAROR?

Majoriteten:

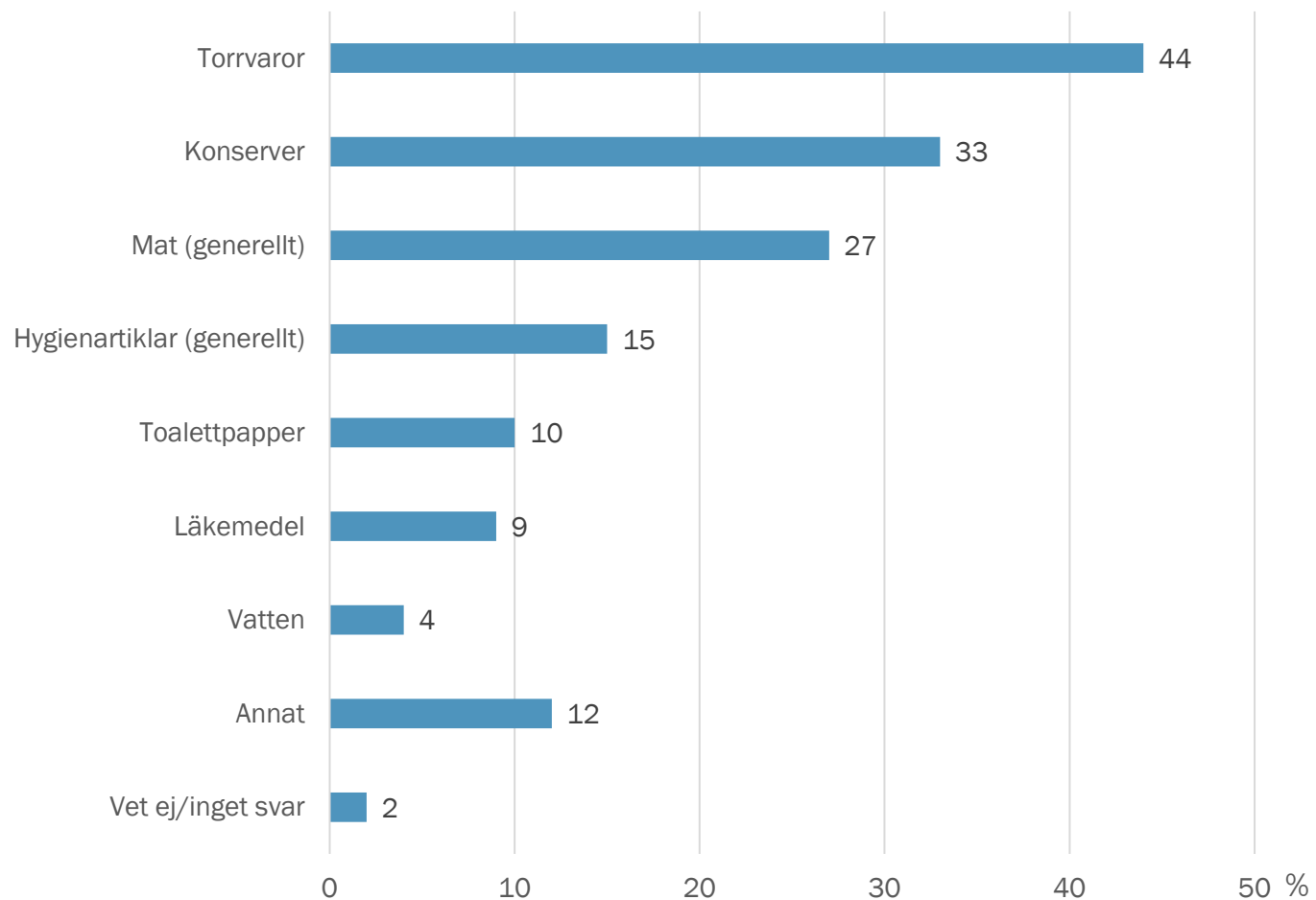
76% har handlat normalt under coronakrisen.

Signifikanta skillnader:

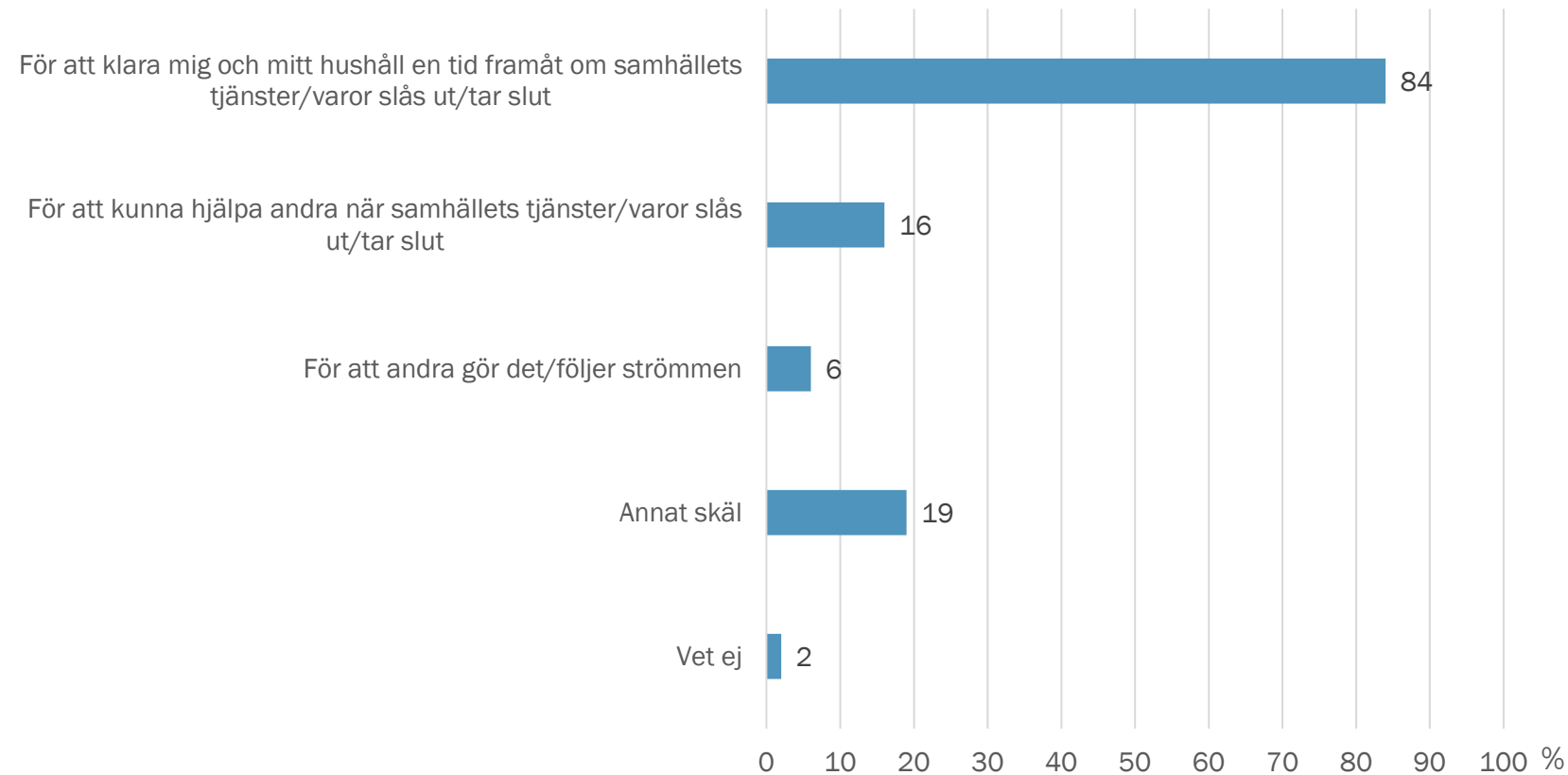
Östra regionen svarar i högre grad att de har handlat mer än normalt under coronakrisen, 28% främst jämfört med norra regionen, 17%.

VAD HAR DU HANDLAT MER ÄN NORMALT?

Svaren har kategoriserats.

VILKEN ÄR ANLEDNINGEN TILL ATT DU HANDLAT VISSA VAROR MER ÄN NORMALT?

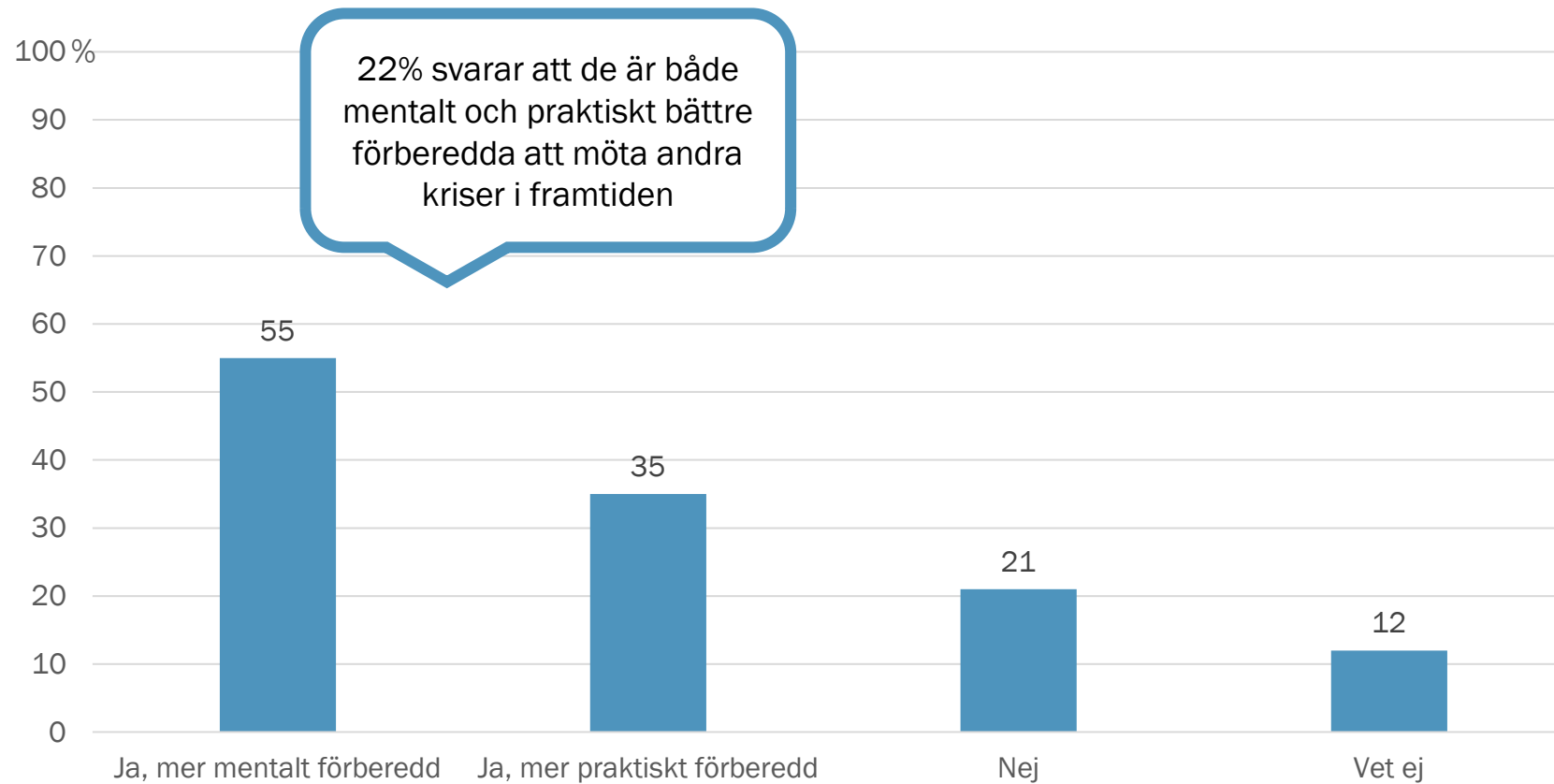

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

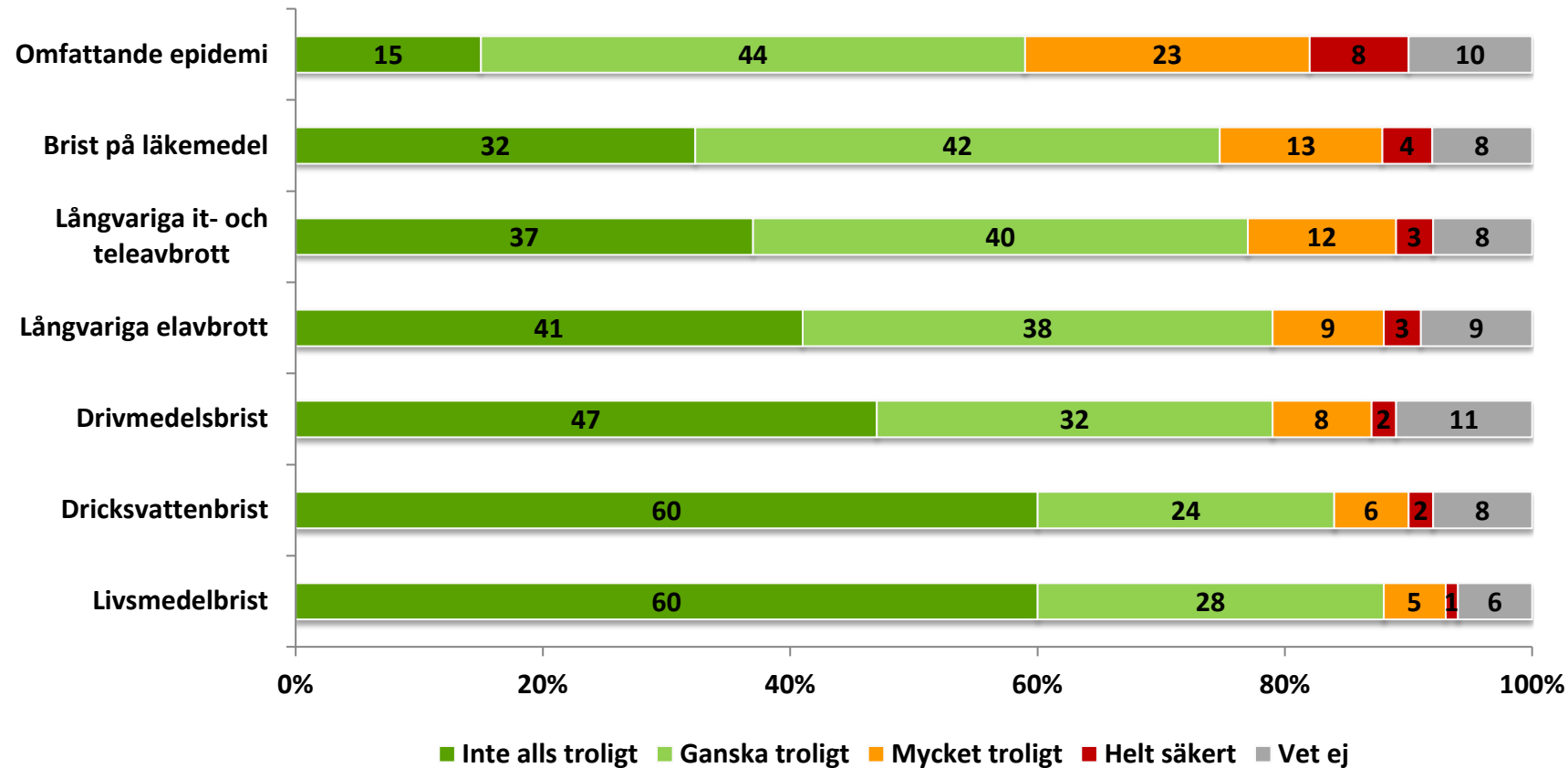
Framtiden

attityd

HAR CORONAKRISEN GJORT DIG BÄTTRE FÖRBEREDD ATT MÖTA ANDRA KRISER I FRAMTIDEN?

SANNOLIKHETEN ATT NEDANSTÅENDE HÄNDELSE KOMMER ATT INTRÄFFA I SVERIGE INOM FEM ÅR

Topp 3 händelser

(störst andel mycket troligt eller helt säkert):

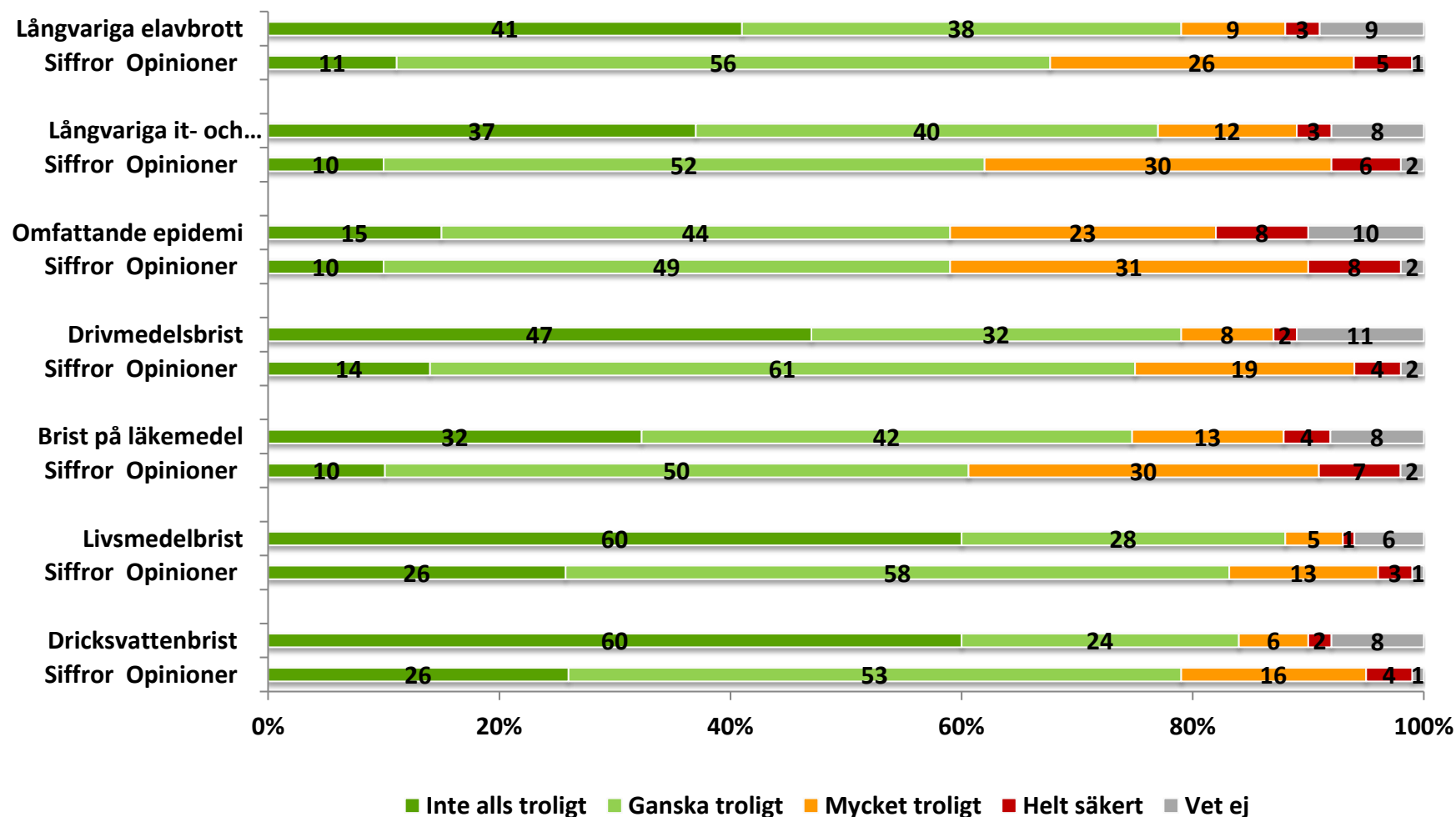
1. Omfattande epidemi
2. Brist på läkemedel
3. Långvariga it- och teleavbrott

Flertalet:

Att en omfattande epidemi inträffar inom fem år tror 31% är mycket troligt eller helt säkert.

JÄMFÖRELSE MED UNDERSÖKNINGEN OPINIONER 2020

- GENOMFÖRD MÅNADSSKIFTET FEBRUARI/MARS

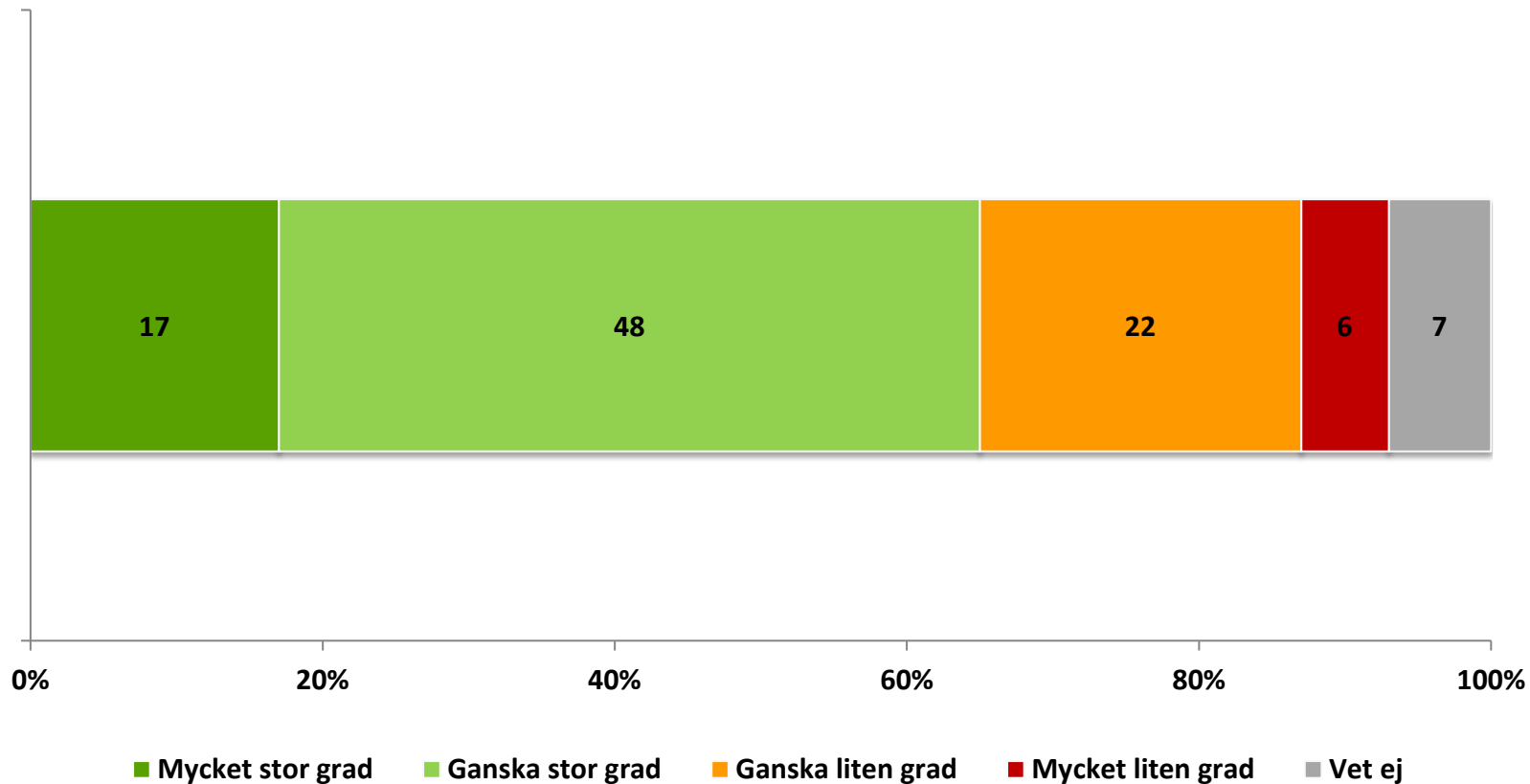

Främsta skillnaderna:

Största förändringen ser vi för följande scenarier:
 Brist på läkemedel, Långvariga elavbrott och långvariga it- och teleavbrott. Färre bedömer att dessa är troliga scenarier jämfört med när samma fråga ställdes i februari/mars i år.

OBS! Skalan har varit delvis annorlunda i de båda mätningarna. I opinioner är skalan Inte alls troligt, Inte speciellt troligt, Ganska troligt, Mycket troligt, Ingen åsikt

I VILKEN GRAD HAR DIN FÖRSTÅELSE FÖR HUR SAMHÄLLSKRISER PÅVERKAR DIN VARDAG FÖRÄNDRATS?

Majoriteten:

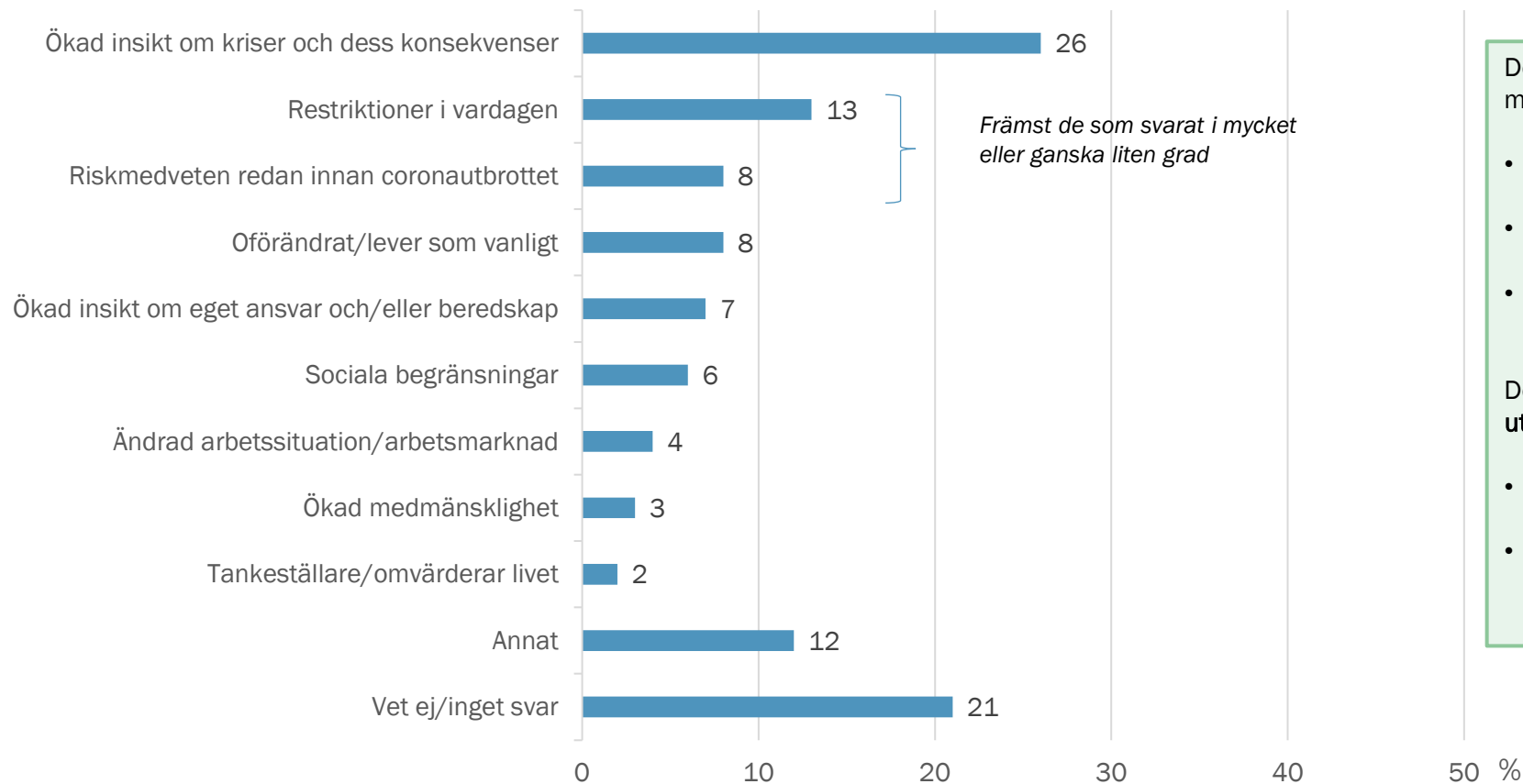
65% uppger att förståelsen för hur kriser påverkar vardagen har förändrats, i ganska eller mycket stor grad.

Signifikanta skillnader:

Kvinnor uppger att deras förståelse för hur kriser påverkar vardagen har förändrats i större grad. 71% uppger att förståelsen har förändrats i mycket eller ganska stor grad. Bland männen är motsvarande siffra 60%.

MOTIVERA - HUR HAR DIN FÖRSTÅELSE FÖR SAMHÄLLSKRISER FÖRÄNDRATS?

Svaren har kategoriserats.

De som ändrat förståelse i **stor utsträckning** motiverar främst med (n=279):

- Att leva i en kris, har gett ökad insikt om kriser och dess konsekvenser.
- Begränsningar i vardagen har blivit uppenbara
- vikten av att var och en tar eget ansvar/har en egen beredskap har blivit tydligt.

De som **inte** ändrat förståelse i **någon större utsträckning** motiverar främst med (n=661):

- Att riskmedvetenheten var hög redan innan coronautbrottet.
- Att livet löper på ungefär som vanligt / krisen har haft begränsad påverkan.

MOTIVERA - HUR HAR DIN FÖRSTÅELSE FÖR SAMHÄLLSKRISER FÖRÄNDRATS?

Har ganska bra förståelse för hur mitt vardagsliv påverkas och hade ganska bra koll innan pandemin började.

Man har själv blivit påverkad av det och när det berör en själv får man en bättre insikt.

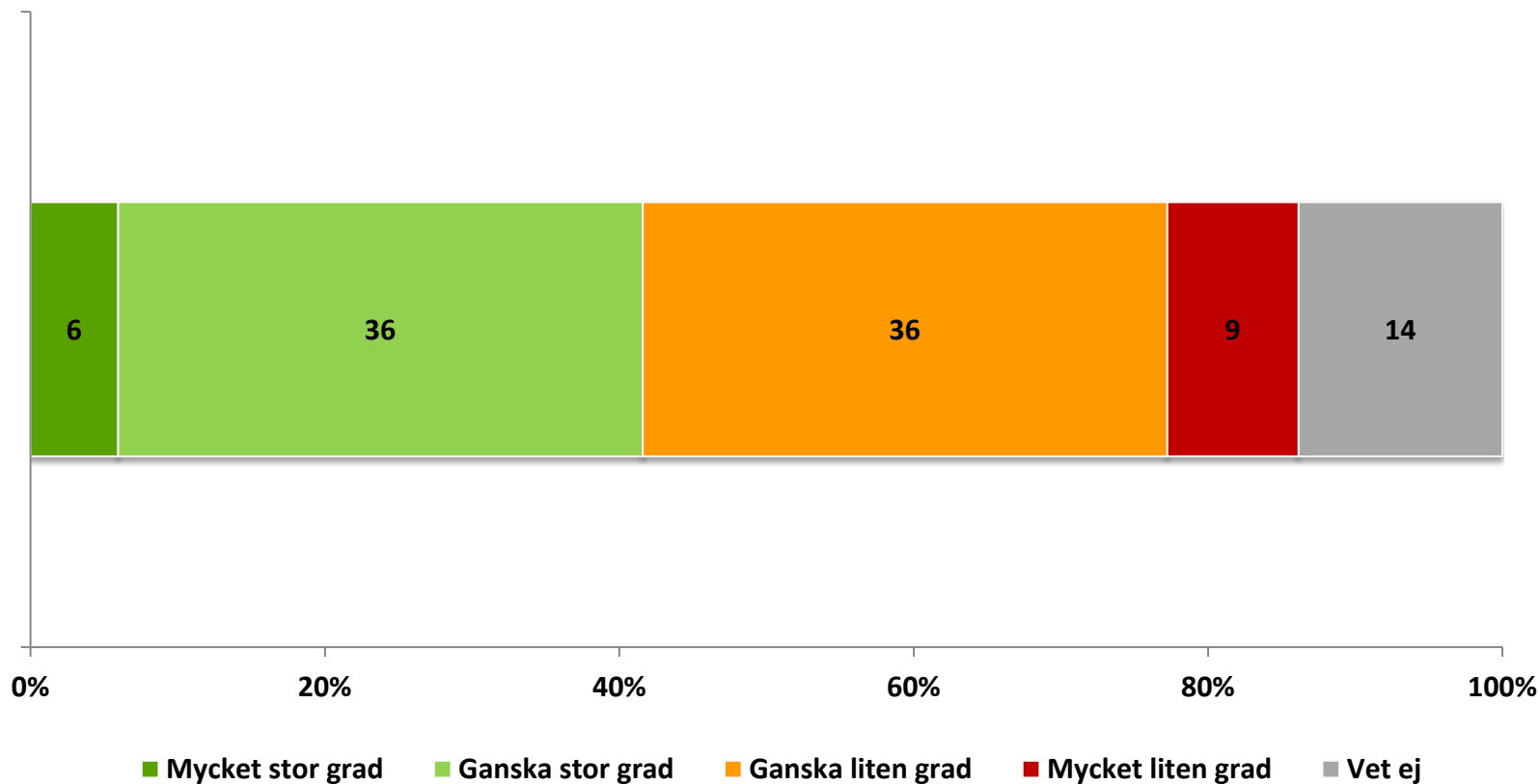
Man förstår att det är allvarligt med en pandemi och varje person som tar ansvar bidrar.

Har förstått vikten av bunkring och ha en krislåda klar med viktiga saker

Jag hade aldrig tidigare kunnat föreställa mig att det skulle dyka upp ett virusutbrott där min vardag påverkades så här mycket, samtidigt som den på ett sätt ändå fortfarande pågår som vanligt på många sätt.

Mitt liv ser ungefär likadant ut nu som innan covid-19.

I VILKEN GRAD HAR DIN VILJA ATT AKTIVT BIDRA OCH EXEMPELVIS HJÄLPA ANDRA UNDER EN KRIS FÖRÄNDRATS?

Flertalet:

45% uppger att deras vilja att aktivt bidra under kris har påverkats i liten grad.

Signifikanta skillnader:

Kvinnor uppger i högre grad att deras vilja att bidra har påverkats i mycket eller ganska stor grad, 47%. Motsvarande siffra bland män är 37%.

LINN NILSSON

Projektledare

054 777 06 06 | 0702 18 84 41

linn@attitydikarlstad.se

www.attitydikarlstad.se

MSB 1578 – maj 2020
ISBN 978-91-7927-042-1

attityd